

Analyse

5. november 2025

Tre år efter krigens start, køber EU stadig Ruslands olie og gas

Af Solveig Prag Blicher og Simon Skødeberg

EU har siden den russiske invasion af Ukraine i 2022 arbejdet på at udfase den russiske olie, kul og gas. EU har reduceret importen af russisk olie betydeligt og helt udfaset russisk kul, men der er stadig store udfordringer med gassen. EU's import af russisk gas er derfor stadig en vigtig indtægtskilde for den russiske stat, og er med til at finansiere krigen i Ukraine.

- EU-landene har reduceret deres import af russisk olie fra 29 til 2 pct. af olieimporten. Russisk kul har været udfaset i EU siden 2023.
- Den russiske gasimport er også blevet reduceret, men ikke nær så meget. Inden krigen udgjorde russisk gas ca. 43 pct. af al import af ledningsgas til EU. I 2024 var det 22 pct.
- Få EU-lande køber stadig den russiske olie og gas. Siden invasionen af Ukraine, er det kun særlige EU-lande, der direkte må importere russisk olie. Alle andre lande har været underlagt forbud om olieimport fra Rusland.
- Russisk gas er stadig tilladt at importere. Det importeres i rør gennem Tyrkiet til Ungarn, Slovakiet, Italien og Grækenland og via skib til Frankrig, Spanien, Holland og Belgien. Både gas og olie kan transporteres videre internt på det europæiske marked.
- Rusland eksporterer samlet set stadig lige så meget olie, som inden invasionen af Ukraine. Det skyldes at deres eksport til andre lande er steget. Rusland har dog måtte acceptere en lavere pris for olien.
- Den russiske eksport af ledningsgas er blevet ca. halveret uden en tilsvarende stigning i eksport af flydende gas (LNG).

Kontakt

Økonom
Solveig Prag Blicher
Tlf. 53 71 53 85
E-mail sbl@kraka.dk

Studertermedarbejder
Simon Skødeberg
E-mail sim@kraka.dk

Import af russisk energi svækker sikkerhed

EU har historisk haft en stor import af olie, kul og gas fra Rusland, men med invasionen af Ukraine blev det tydeligt, at denne import er en alvorlig sikkerhedsmæssig udfordring for EU. For hvis Rusland slukkede for gassen i dag, ville nogle af EU's borgere fryse om vinteren, og flere industrivirksomheder kan få alvorlige udfordringer med at opretholde deres produktion.

Import af russisk energi finansierer Ruslands krig

En anden udfordring ved EU's energiimport fra Rusland er, at den er med til at finansiere Ruslands krig i Ukraine. Ruslands salg af fossile brændsler er en vigtig indtægtskilde for det russiske styre, og er på den måde med til at finansiere deres militærudgifter. Så længe EU-landene bliver ved med at købe energi fra Rusland, er EU dermed også indirekte med til at finansiere krigen i Ukraine, hvilket også har fået skarp kritik fra USA's præsident, Donald Trump.

Med REPowerEU vil EU udfase russisk energi

Derfor har EU-kommissionen haft et mål om at blive fri for russisk energi siden Ruslands invasion af Ukraine i 2022. EU-kommissionen fremlagde i 2022 planen REPowerEU, og har udspecificeret implementeringen i en handlingsplan i 2025. I handlingsplanen sættes et konkret mål om, at ingen EU-lande længere importerer russisk gas eller olie fra 2028. EU har ikke købt russisk kul siden 2023.

1. EU udfaser russisk olie og kul

EU er i gang med omstillingen

EU er kommet et pænt stykke med at udfase både russisk energi og infrastruktur. I februar 2025 nåede de baltiske lande fx en milepæl, da de afkoblede sig fra det russiske elnet, og kobled sig på det europæiske net i stedet. Indtil da har Rusland ellers haft en del af kontrollen med landenes elforsyning, hvilket har svækket de baltiske landes forsyningssikkerhed.¹ EU-landene er også kommet et pænt stykke ift. at udfase energiimport fra Rusland. Siden 2023 har ingen EU-lande importeret russisk kul, og EU's import af olie fra Rusland faldt fra 29 pct. af den samlede olieimport i 2021 til 2 pct. i 2024, jf. figur 1.

... men der er stadig lang vej igen

EU har dog stadig lang vej igen for at udfase russisk gas, som både importeres via skib i flydende form (LNG) og i rør som gas. 16 pct. af EU's import af LNG kom i 2024 fra Rusland, og derudover kommer 22 pct. af EU's import af ledningsgas fra Rusland, jf. figur 1. Dermed har EU stort set ikke reduceret importafhængigheden af flydende gas fra Rusland siden invasionens start i 2022, og russisk gas udgør stadig en vigtig del af den europæiske gasforsyning. Det kan dog ændre sig i fremtiden, hvis EU-kommissionens forslag om at forbyde import af russisk LNG bliver vedtaget af EU's medlemslande.² Se boks 1 for en forklaring af forskellen på ledningsgas og flydende gas.

Boks 1 Hvad er ledningsgas og flydende gas (LNG)?

Gas transporteres billigst og mest effektivt i rør. Det kaldes ledningsgas. Hvis gassen ikke transporteres i rør, skal det omdannes til flydende form, så det kan transporteres på skib ved at fryse gassen ned til -162 grader. Når den flydende gas ankommer i havnen, kan det omdannes til gas igen, og herefter transporteres som ledningsgas. Når gassen er frosset til flydende form, kaldes det også liquified natural gas eller LNG.

Processen med at nedkøle gassen til flydende form er bekostelig, og LNG er derfor typisk betydeligt dyrere end ledningsgas. Dertil kommer, at LNG-priserne er betydeligt mere volatile, fordi de afhænger af den globale efterspørgsel, hvorimod ledningsgas handles på et regionalt marked.

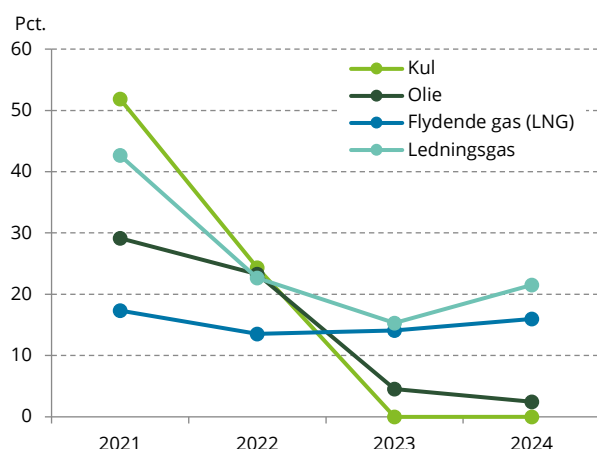
Transport i rør gør det også betydeligt billigere at importere gas fra lande, hvor der allerede er bygget rør til, ift. lande der ikke i forvejen er rør til. Derfor er der en større stiafhængighed i importmulighederne med gas end med fx olie, der ofte transporteres på skibe. Derudover er der færre gaseksporterende lande, der ligger tæt nok på EU, til at man faktisk vil kunne bygge rørinfrastruktur til import af gas.

¹ [The Baltics scored a key European victory on energy security that can inspire others | Euronews](#)

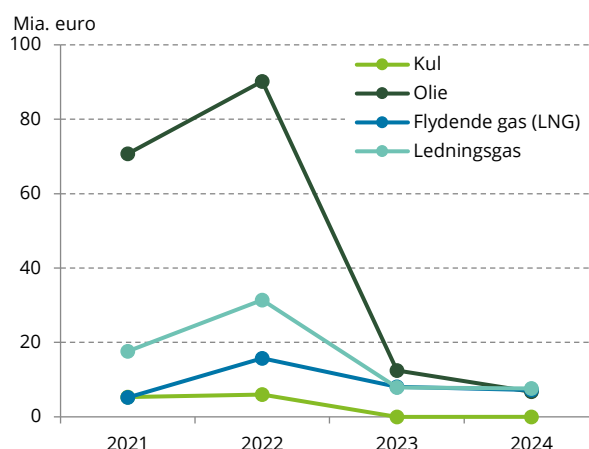
² EU-kommissionens oplæg til 19'ende sanktionspakke mod Rusland fra 19. september 2025

Figur 1 EU's import af russisk fossilt brændstof

Figur 1.a Andel af EU's import af hhv. kul, olie, ledningsgas og LNG, der kommer fra Rusland

Figur 1.b Værdien af EU's samlede import fra Rusland

Anm.: Panel a angiver hvor stor en andel import fra Rusland udgør af EU's samlede import af de enkelte brændsler. Det vil sige, at russisk LNG fx udgør 16 pct. af hele EU's import af LNG i 2024.

Kilde: Egne beregninger pba. Eurostat (ds-059341)

Få lande importerer stadig russisk olie

EU's delvise udfasning af russisk olie, som vist ovenfor, skyldes særligt, at EU siden 2023 har forbudt import af russisk olie, der sejles til Europa. Dermed har olieimport fra Rusland været forbudt, med undtagelse af de EU-lande, der importerer russisk olie via rør. Det betyder, at det kun har været få lande, der fortsat har importeret russisk olie, jf. figur 2. Flere af landene har desuden arbejdet på at diversificere deres importmuligheder, og Bulgarien stoppede helt med at importere russisk olie i marts 2024, mens Tjekkiet stoppede importen i marts 2025.³

Få lande importerer stadig russisk naturgas

EU importerer i 2024 også stadig russisk ledningsgas, jf. figur 1 og figur 2. Det gøres gennem Tyrkiet til Ungarn, Slovakiet, Italien og Grækenland. Frem til 1. januar 2025 importerede Ungarn, Slovakiet og Østrig⁴ også russisk gas fra et rør gennem Ukraine, men det stoppede, da Ukraine valgte ikke at forny aftalen ved årsskiftet 2025.⁵ Derudover importerer EU også LNG fra Rusland gennem Frankrig, Spanien, Holland og Belgien, jf. figur 2. Herfra laves det om til ledningsgas, og kan transporteres videre rundt i Europa, hvor særligt Tyskland modtager en betydelig del af den russiske LNG.⁶

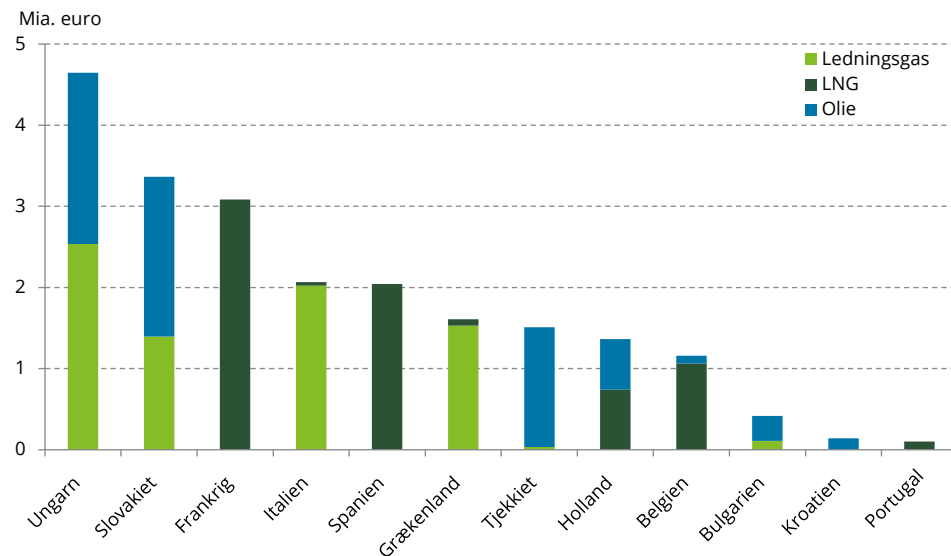
³ Polen og Tyskland har også haft en rørimport af olie fra Rusland frem til 2023, hvor dette blev forbudt af EU-kommissionen: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3429, Tjekkiet stoppede import i 2025: <https://www.reuters.com/markets/commodities/czechs-start-oil-imports-through-upgraded-tal-pipeline-april-2025-03-27/>, Bulgarien i 2024: Polen og Tyskland har også haft en rørimport af olie fra Rusland frem til 2023, hvor dette blev forbudt af EU-kommissionen https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3429, Bulgarien stoppede import i 2024: <https://www.themoscowtimes.com/2024/03/01/bulgaria-ends-russian-oil-imports-a84308>

⁴ Østrig fremgår ikke af figuren, da importen går gennem Slovakiet og Italien.

⁵ <https://ecfr.eu/article/breaking-free-why-ending-russian-gas-transit-via-ukraine-strengthens-eu-energy-security/>

⁶ <https://www.bondbeterleefmilieu.be/artikel/report-bumper-year-russian-lng-eu-abetted-germany>

Figur 2 Import af russisk gas og olie, 2024

Anm.: Direkte import af olie og naturgas fra Rusland. Tjekkiet og Bulgarien har stoppet deres import af russisk olie fra hhv. marts 2025 og marts 2024.

Kilde: Egne beregninger pba. Eurostat (ds-059341)

Slovakiet og Ungarn er modstandere af udfasningen

Slovakiet og Ungarns store import af russisk olie og gas er med til at sænke deres energipriser, og er samtidig en indtægtskilde for de to lande. Den russiske olie og gas er nemlig billigere end import fra andre lande, og både Slovakiet og Ungarn tjener penge på at sende den russiske olie og gas videre til andre EU-lande.⁷ Slovakiet og Ungarn er samtidig EU's største modstandere af sanktioner mod Rusland. Slovakiets premierminister, Robert Fico, har fx lovet, at han vil arbejde for at normalisere forholdet til Rusland og forhindre EU's planlagte importforbud af russisk gas i at træde i kraft, da han mødtes med Vladimir Putin i Kina i september 2025. Herefter tilføjede han, at han planlægger at øge gasimporten fra Rusland gennem Tyrkiet.⁸

2. Rusland tjener stadig mange penge på eksport af olie og gas

Rusland har store indtægter fra energisalg

Den russiske stat har store indtægter fra energisalg, der traditionelt har udgjort omkring 40 pct. af statens indtægter.⁹ Energi er derfor en vigtig kilde til at finansiere det russiske militær og krigen i Ukraine.

EU skader russisk økonomi ved at udfase fossil energi

Hvis man vil reducere Ruslands indtægter fra energisektoren, er det dog ikke nok at stoppe importen af russisk energi. Hvis EU fx erstatter russisk olie med olie fra andre lande, kan den russiske økonomi faktisk ende med at været stort set upåvirket. Det skyldes, at EU's større efterspørgsel efter olie fra andre lande, er med til at øge oliepriserne alle andre steder end Rusland. Det giver andre importlande incitament til at købe mere russisk olie. Selvom EU stopper med at købe den russiske olie, kan Rusland altså fortsat sælge olien til andre lande, og de russiske energiindtægter rammes derfor i mindre grad, end reduktionen i EU's import tilsiger. EU's eneste rigtigt effektive strategi for at ramme Ruslands indtægter fra oliesalg, er derfor at udfase den russiske olie uden at øge importen fra andre lande.

Ruslands eksport af kul og olie er uændret

Ruslands eksport af olie, kul og LNG er i 2025 stort set lige så stor som inden invasionen, jf. figur 3.a. Det er på trods af, at EU importerer langt mindre, som tidligere vist. Figuren indikerer dermed,

⁷ <https://carnegieendowment.org/russia- Eurasia/politika/2025/01/russia-ukraine-europe-gas-transit?lang=en>, <https://ecfr.eu/article/breaking-free-why-ending-russian-gas-transit-via-ukraine-strengthens-eu-energy-security/>

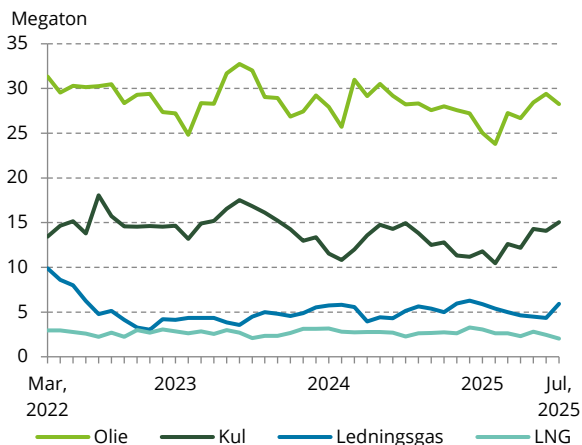
⁸ <https://kyivindependent.com/slovakia-increasing-russian-gas-imports-aims-to-standardize-relations-with-moscow-fico-says/>

⁹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766242/EPRS_BRI\(2024\)766242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766242/EPRS_BRI(2024)766242_EN.pdf)

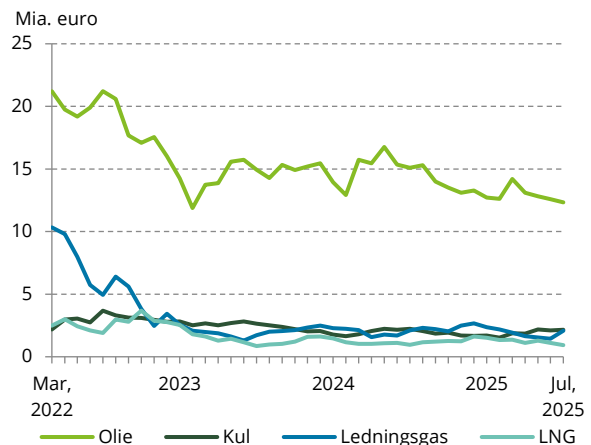
at Rusland har fundet andre købere og øget eksporten til andre lande i takt med, at EU har reduceret importen af kul og olie. Det samme er ikke tilfældet for gas, som er sværere at afsætte til andre lande, fordi det skal transporteres i rør eller dannes om til LNG, hvilket er relativt dyrt. Det kan bidrage til at forklare, at Ruslands eksport af ledningsgas er ca. halveret siden krigens begyndelse uden en tilsvarende stigning i eksporten af LNG, jf. figur 3. Når EU udfaser russisk gas, har det derfor en umiddelbar effekt på den russiske økonomi, der er større end med olie. Det er dog muligt at effekten på længere sigt mindskes, i takt med at Rusland udbygger sin infrastruktur til gaseksport.

Figur 3 Ruslands eksport af fossile brændsler (til alle lande), 2022-2025

Figur 3.a Mængder

Figur 3.b Værdier

Anm.: Datagrundlag går kun tilbage til marts 2022.
Kilde: Egne beregninger pba. Russia Fossil Tracker - CREA

... men deres indtægter er faldet

På trods af, at der ikke er sket en reduktion i mængden af olie eksporteret fra Rusland, har Rusland oplevet et betydeligt fald i indtægterne fra deres olieeksport, jf. panel b. Det viser, at Rusland har måtte acceptere en lavere pris end andre eksportlande for at få olien solgt. Det bekræftes også af opgørelser af den russiske og norske oliepris. Russisk og norsk olie kostede stort set det samme inden invasionen af Ukraine, men efter invasionen steg den norske oliepris kraftigt, og Rusland måtte acceptere en pris, der var ca. 20-30 pct. lavere. Efterfølgende er prisforskellen dog faldet igen, og Rusland fik i 2025 kun ca. 5 pct. mindre for deres olie end Norge.¹⁰ Det kan indikere, at Rusland i begyndelsen havde svært ved at få solgt den olie, der ellers gik til EU, men at de nu tre år efter har fundet nye kunder. Det illustrerer hvorfor, det er svært at ramme den russiske økonomi ved at erstatte russisk olie med import fra andre lande.

Prisloft på olie har også ramt russisk økonomi

En anden forklaring på Ruslands lavere oliepris er, at EU og G7-landene har været relativt succesfulde i at lave et prisloft for den russiske olie. Prisloftet gælder ikke kun olien, der eksporteres til EU og G7-landene, men al olie der importeres på G7- og EU-landenes skibe, og skibe der er forsikret af landene.¹¹ Det reducerer den russiske oliepris i store dele af verden, da G7-landene dominerer det globale shipping-marked.¹²

¹⁰ <https://energyandcleanair.org/june-2025-monthly-analysis-of-russian-fossil-fuel-exports-and-sanctions/>

¹¹ Prisloftet fungerer på den måde, at det er forbudt for virksomheder i G7 lande og EU at sejle med russisk olie over prisloftet. Derudover er det forbudt at forsikre skibe, eller på anden måde sælge ydelser til skibe, der sejler med russisk olie, der sælges over prisloftet.

¹² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766242/EPRS_BRI\(2024\)766242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766242/EPRS_BRI(2024)766242_EN.pdf)